

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII. Ч. 36. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 14-го лютого 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 36. Jersey City, N. J., Tuesday, February 14, 1939.

VOL XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ НА ГРАНИЦІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАХОДИ КОЛО КОНСОЛІДАЦІЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

ВАШИНГТОН. — Провідники Демократичної Партії в палаті псів конгресу скликали на цей вівторок збори членів партії в цілі злагодження розбиття в її рядах.

Збори скликані буцімто в цілі загальної дискусії, але всі розуміють, що справжня ціль є скрита та що тут йде за консолідацію правлячої партії.

ЗАХОДИ ДЛЯ УНИКНЕННЯ ЗАМІШАННЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт старається переперти на цій сесії конгресу ухвалення закону, який запобігав би замішанню в законодавчій праці конгресу. Президент є тої думки, що ця ціль можна досягнути через зорганізування спеціальної федеральної агенції для розгляду потрібного законодавства.

СЕНАТОРИ ДЕБАТУЮТЬ НАД ТАЙНІСТЮ.

ВАШИНГТОН. — Під час радіової години, званої „Американське Форум на потіврі“, промовляли сенатор Най з Дакоти й сенатор Лі з Оклахоми в справі тайносії уряду щодо заграничної політики. Сенатор Най виступав гостро проти тайносії.

ЗВЕРТАЮТЬ МІЛІОНИ ПОДАТКІВ.

ВАШИНГТОН. — У своїм рапорті для конгресу департамент скарбу подає, що в останньому році скарб звернув податковцям 34 мільйони доларів надмірних податків.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ НЕДУЖИЙ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт занедужав на інфлюенцу й його лікар казав йому лежати в ліжку.

АМЕРИКАНСЬКІ КАРДИНАЛИ ВИЗДЖАЮТЬ ДО РИМУ.

НЬО ЙОРК. — З цього порту виїхали італійським кораблем „Рекс“ кардинал Догерті з Філадельфії й кардинал Мунделайн з Шікаго. Оба вони їдуть до Ватикану на вибори папи римського, наслідника Пія XI.

Третій американський кардинал, єпископ О'Конел з Бостону, приїхав з Багамських островів у понеділок та виїде до Ватикану в середу італійським кораблем „Сатурніа“.

По всій Америці відбуваються по католицьких церквах спеціальні богослуження по покійнім папі Пію XI.

ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА МИР, А КЛИЧЕ ДО СПРОТИВУ ПРОТИ НАПАДУ.

НЬО ЙОРК. — У своїй радіовій промові на програмі Світової Вистави в Нью Йорку секретар стейту Кордел Гол остерігав світ, що Злучені Держави хочуть мира, але вони готові боронитися проти всякого нападу з боку якоїнебудь держави на їх життєві інтереси.

СВЯТКУЮТЬ СВЯТО ЛІНКОЛНА.

ВАШИНГТОН. — Сегоднішню річницю уродин Абрагама Лінколна святкують назагал більше вродисто, ніж попередніх років.

Замітно, що багато бесідників на цьому святі прирівнювало Лінколна з недавно померлим папою римським Пієм XI. Секретар рільництва Волес у своїй радіовій промові зприводу свята Лінколна висмівав нацистичну теорію аріяїзму, називаючи її науковим обманом.

РОЗБИТТЯ „ТАЄМНИЧОГО“ ЛІТАКА.

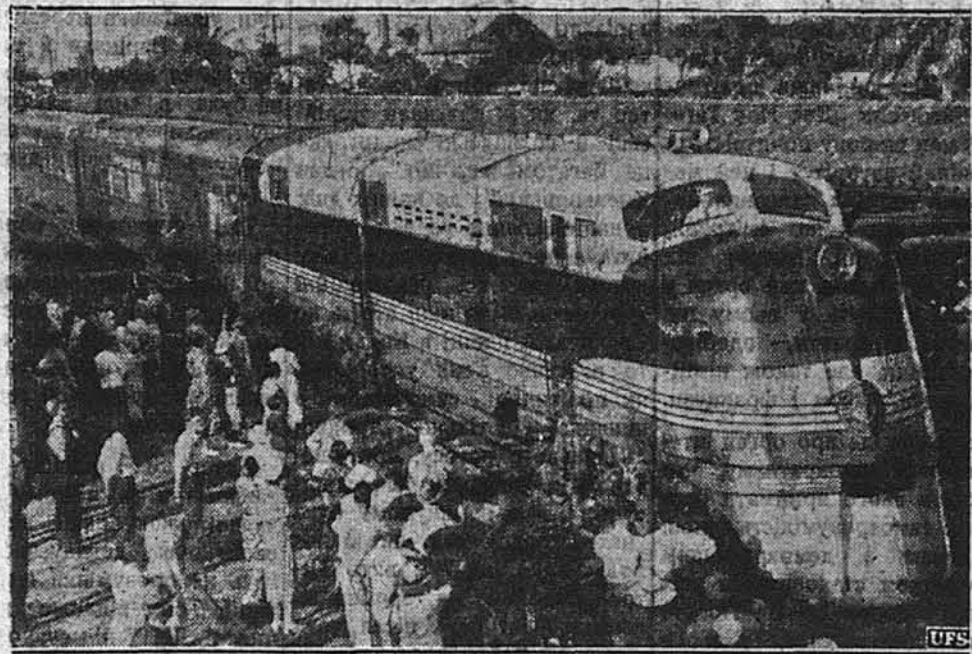
МИЧЕЛ ФІЛД (Лонг Айленд). — Перелетівши впоперек американську сушу в незвичайно короткому часі, військовий літак, котрого будова є тайною американської армії, розбився на цьому летнищу, ударившись об дерево. Летун, поручник Келсі, чудом виїшов з випадку з життям.

Келсі-перелетів віддаль 2,400 миль за 7 годин 45 хвилин.

ПОМЕР ВАРЕГІН, ПРОВІДНИК ДУХОБОРІВ.

САСКАТУН (Саскачеван, Канада). — У місцевому шпиталі помер у 53 році життя Петро Варегін, провідник 15,000 членів московської секти духоборів у Канаді.

Варегін, загально називаний Петром Другим, був сином Петра Варегіна, званого Божественним, що згинув у таємничім залізничнім випадку в Фароні, в Бритійській Колумбії. Секта Духоборів, переслідувана в Росії царським урядом, зажила в Канаді за спеціальним дозволом канадського уряду, але мала потім з ним багато сучонок за масове ходження без одіяня. Маєток секти вартоєти коло 6 мільйонів доларів, був записаний на провідника секти. Нині покійний лідер був у в'язниці три рази, раз за обман, раз за волокитство, а раз за пєбої.

І ЗАЛІЗНИЦЯ МОДЕРНІЗУЄТЬСЯ.

„Силвер Мітіор“, змодернізований поїзд, що сполучує північні стейти Атлантийського побережа з південними, прибув недавно вперше з Нью Йорку до Майємі, у Флориді. Льокомотива збудована так, щоби повітря перед поїздом ставило поїздові як найменше опору. Цю засаду вперше примінено до автів.

ПАН КОМАНДАНТ ЗАБОРОНИВ...

Пишуть з Почаєва: 13. січня командант місцевої поліційної станиці заборонив книгари „Громада“ продавати всі українські часописи, що виходять у Галичині. Все, що нині прийшло з пошти, забрали до станиці. Пресовий декрет з 21. листопаду 1938 р. стверджує, що конфіскувати може лиш старство в місці видання, але п. командант з Почаєва вважає себе не державним службовиком, лише самостійним сувереном, так, що декрети президента Польщі його не обов'язують.

НАГОРОДА ЧЕСНОТИ.

Французька Академія роздає кожного року нагороду, яку називають „нагородою чесноти“. Ту нагороду уфундував відомий філантроп Монтан.

Цього року признали нагороду таким „чесним“: Дівчині, яка зірвала заручини з коханим, який хотів забрати її до Америки. Вона зреклася вглядів дуже вигідного життя, тому, що не могла рішитися покинути стареньких і немічних батьків, якої кінце потребували її опіки. Інша дівчина з малого містечка в полудні. Франції дістала нагороду за те, що вона незвичайно дбайливо і з посвятою опікується п'ятьома братчиками й сестричками.

Одну з нагород дістала теж 77-літня жінка, яка відмовляла собі всього, щоб лиш виховати 10 бездомних сиріт.

НОВА ПОЛЬСЬКА КРАМНИЦЯ.

На днях відкрили крамницю „кулка рольїчего“ в Петрові пов. Городенка при колї шляхти „загородової“. На відкриття прибули представники влади і делегації ріжних організацій.

ЗМІНЮЮТЬ НАЗВИ МІСЦЕВОСТЕЙ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

Міністрство внутрішніх справ видало розпорядок про зміну німецьких назв деяких місцевостей на польські. І так у дрогобицькому повіті змінено назву Йозефсберг на Коросниця, Кенігсав на Рівне, Гасцендорф на Улично-Мале, Угартсберг на Вилучко і Нойдорф на Польміновиці; у равському повіті: село Брукенталь на Белінів, Айслінген на Дзевенце.

ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ ЗАКРИВАЮТЬ БАНКИ І КООПЕРАТИВИ.

Румунська влада закрила 64 народних банків і кооператив за зловживання. Членів управи згаданих установ притягнули до карної відповідальности.

МІСТЕЦЬ З БЕРЛІНСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ ВСТУПАЄ ДО МОНАСТІРЯ.

Відомий шведський лещетар Лярсон, переможець в бігу на 18 км. у зимовій олімпіаді в Гарміш-Партенкірхен покидає спортове життя. Лярсон задумує вступити до одного з монастирів.

ВОВКИ РОЗШАРПАЛИ ЖІНКУ.

В околиці Ботошан на Буковині появилися великі стада вовків. Під Ботошанами вовки розшарпали жінку. У Звориськах стадо голодних вовків напало на двох парубків, які встигли вилзти на дерево і криком заalarmували мешканців з недалекого села. В селі Бучаг вовки розшарпали у стайнях кількадесять овець.

ЗДЕРЛИ ПОЛЬСЬКИЙ ПРАПОР.

Словаки забрали польський прикордонний стовп. в Собішовицях і здерли польський прапор з машта в Свєрчинівці під Чаою.

КАРА СМЕРТИ ЗА НАПАДИ НА САМОХОДИ.

В Австрії ввели закон, що передбачує кару смерти за напади на самогоди і за поривання дітей, щоб дістати окуп. ЛЕБЕДІ ВРЯТУВАЛИ СВОГО

ТОВАРИША, ЩО ТОНУВ.

На одному ставі в Оксфордї (Англія) два лебеді врятували хворого лебедя в той спосіб, що пливучи піддержували голову хворого понад плесом води.

ПЕТАРДА ПІД БУДИНКОМ ГІМНАЗІЇ.

10. січня ввечері під будинок III-тїої міської гімназії у Варшаві при вул. Снядських підложили петарду великої вибухової сили. Петарда вибухла, кільканацять шиб вилетіло з вікон. Жертв у людях не було.

ПРЕМ'ЄР ВОЛОШИН ОСЯГНУВ ВЕЛИКУ ВИБОРЧУ ПЕРЕМОГУ

ХУСТ. — Прем'єр Августин Волошин виїшов із загальних виборів, що відбулись минулої неділі 12 лютого, з великою перемогою. Справді одна лиш, урядова, група йшла до виборів, але населення дістало повну волю заявитись проти уряду, колиб цього бажало. Та воно величезною більшістю голосів український уряд піддержало. В Хусті 29,658 голосів було за уряд, а 4,281 проти. По селах і менших місточках уряд дістав ще більше голосів, бо від 98 відсотків до 100 відсотків. Вибори пройшли зовсім спокійно. Мадяри здержувались від голосування.

З ДІЯЛЬНОСТІ РІДНОЇ ШКОЛИ В КРАЮ.

ЛЬВІВ. — Головна Управа Рідної Школи опублікувала статичні дані про свою працю в минулому році, які вказують на величезну працю цієї інституції. Рідна Школа має 30 повітових кружків, а 2,074 місцевих. Усіх членів 105,000. Праця Рідної Школи зосереджувалася в минулому році головню над веденням діточих садків, яких було 605 і мали під своєю опікою 22,094 дошкільної української дітвори. Крім того провадила Рідна Школа 12 гімназій і 11 ліцеїв, з 2,499 учнями. Мала також 15 фахових і доповнюючих шкіл з 1,501 учнями, 5 бурс з 151 питомцями, 3 захоронки і 3 світлиці, одну Українську Порадню для вибору звання. Крім того Рідна Школа освідомляла український широкий загаль шляхом відчитів і рефератів, яких влаштовано 1,761, а слухало їх 24,524 осіб. Влаштовано теж заходами Рідної Школи 306 концертів і 1,560 театральних вистав. Прилюдних виступів молоді Рідної Школи було 4,208. Прибутки виносили 757,715 зол., розходи 1,439,484 зол. Недобір покрито з добровільних жертв громадянства. Між жертводавцями найвище місце в краю займає українська кооперація, а за границею українська еміграція в Злучених Державах Америки і Канаді.

ТИСЯЧІ ВІДВІДУЮТЬ ПАПУ.

ВАТИКАНСЬКА СТОЛИЦЯ. — Десятки тисяч людей відвідує катафалок померлого папи Пія XI, так що ватиканські влади для вдержання порядку мусіли попросити помічі італійської влади.

Кардинали нараджуються над тим, кого вибрати новим папою. Кардинальський конкляв складається з 62 кардиналів, в тім 35 італійців, а 27 не-італійців. Супроти цього мала є правдоподібність, що виберуть якогось не-італійця. Найбільші шанси вибору мають італійські кардинали: Аскалезі, Насакі-Рока, Далля Коста, Лявітрано і Фосаті.

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ ПРОДОВЖАТИМЕ БОРОТББУ.

МАДРИД. — Прем'єр червоної Еспанії, Неррін і головний командант військ Міяха, заявили, що будуть продовжати боротьбу аж до останньої каплі крови, коли ген. Франко не зм'ягчить своїх твердих уловин миру.

НА ЩО ВОНИ НАДІЮТЬСЯ.

ПАРИЖ. — В французьких політичних кругах є таке переконання, що уряд червоної Еспанії тихцем ще надіється, що може врятувати свою справу тим, що вибухне загальна світова війна. Та ці надії малі, бо Франція і Англія задумують вкоротці визнати уряд ген. Франка.

ВУЛИЧНІ ЗАВОРУШЕННЯ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — На вулицях Парижу прийшло до заворушень між комуністами і соціялістами з одного боку, а з поліцією з другого. Комуністи й соціялісти хотіли влаштувати демонстрацію в 5-літню річницю вуличних масакр в Парижі, в яких згинуло кількадесять осіб. Поліція розганяла демонстрантів і 20 з них поранила.

МАСАКРИ В ІНДІЯХ.

ДЕЛЬГІ (Індія). — В Дельгі згинуло 20 осіб, а 200 було ранених, коли прийшло до сутички між гіндусами і магометанами, серед яких існує велика ворожнеча. Боротьба вибухла в хвили, коли магометани спротивились проти цього, щоб гіндуси виграли на інструментах перед їх мошеєю.

ЯПОНІЯ СКУПЧУЄ ВІЙСЬКА НАД СОВЕТСЬКОЮ ГРАНИЦЕЮ.

ПІАНГАґІ. — Японський військовий штаб стягає свої війська з китайських фронтів, а пересуває їх в напрямку советської границі. Ці пересування мають масовий характер. Біля пів мільона найкращих японських військ вже знаходиться в Манчжукі. Дехто є тої думки, що незадовго приїде до зудару японських сил і советських.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО: ВСЯ ЄВРОПЕЙСЬКА УКРАЇНА ГЛЯДИТЬ НА НАС В ТЕПЕРІШНЬОМУ РОЦІ. СВІТОВА ВИСТАВА В НЬО ЙОРКУ РОЗГОЛОШЕНА ТАК, ЩО ЗДАЄТЬСЯ ЩО ЦЕ БУДЕ НАЙВАЖЛИВІША СВІТОВА ПОДІЯ В 1939 РОЦІ. КОЖЕН УКРАЇНЕЦЬ СТАВИТЬ СОБІ ПИТАННЯ: „ЯК ТО ПОСТАВЛЯТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ НА ЦІЙ ВИСТАВІ? ЧИ СПОВНЯТЬ ВОНИ СВОЇ ОБОВ'ЯЗОК ЯК СЛІД? ЧИ ПРИНЕСУТЬ ВОНИ СЛАВУ УКРАЇНСЬКОМУ ІМЕНІ?“

ОТЖЕ, ЗЕМЛЯКИ В АМЕРИЦІ: СПИТАЙМО Й МИ СЕБЕ, ЯКУ ТО СИЛУ МИ ПОСТАВИМО НА ЦІЙ ВИСТАВІ!

АЛЕ ДАЙМО ВІДПОВІДЬ НА ПИТАННЯ ДІЛОМ! ПОМАГАЙМО УРЯДОВІ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ВИСТАВОВОГО ТОВАРИСТВА ВСІМИ НАШИМИ СИЛАМИ. НА ВИКОНАННЯ ПЛАНІВ ТРЕБА ГРОШЕВОЇ ДОПОМОГИ. НЕ ВІДМОВЛЯЙМО ЙІ! ВИСИЛАЙМО ДАРИ Й ЗБІРКИ НА АДРЕСУ:

NICHOLAS MURASZKO, Treasurer

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION
P. O. Box 1014, Church Street Annex, New York, N. Y.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Пощодинне число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з п'ятниці (з англійською частію):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІЙ ХІ.

Смерть релігійного провідника, якого визнають своїм зверхником сотки мільйонів людей, не може бути звичайною подією навіть у такому випадку, коли провідник не визначався якимись особливими прикметами. Помершому Папі признає цілий світ особливі прикмети і заслуги, головні в справі світового замирення, релігійної й расової терпимості, охорони робітників й т. п. По правді, як приглянутись ближче отим посмертним признанням, то видно, що тут грає велику роль також і політика. Помершого Папу пробують одні зв'язати з демократією, а знову другі намагаються представити Папу як ворога авторитарних режимів. Чи воно так дійсно є, сумніваємося. Бо якщо це правда, що Папа говорив наприклад англійському прем'єрові про потребу боротьби зі злом тоталітарних режимів, про що ходять слухи, то є фактом, що Папа визнав наприклад уряд ген. Франка, якого Англія й досі не визнає. Папа був також в надзвичайно гарних відносинах з Польщею, а ледви чи можливо назвати Польщу — демократичною державою. Та поминаючи це, помершому Папі признають назагал заслуги як ученому, як тому, що спомігав акцію допомоги голодуючим у Совегах, а також як тому, що повів гостру боротьбу з більшевизмом.

Нема сумніву, що Пій ХІ. мав тяжке завдання як голова Католицької Церкви, бо саме підчас влади цього Папи, поспішали важкі удари звернені не тільки в сторону цієї Церкви, але й проти християнства взагалі. Вистарчить нагадати тільки атеїстичну червону Москву та її боротьбу з усякою релігією, і то боротьбу, ведену — з урядом, щоб зрозуміти тяжке положення Ватикану. І на це треба звертати увагу особливо українцям, коли приходиться справедливо оцінювати відношення Папи до Польщі.

Це правда, що поляки називають помершого Папу „нашим Папою“. Це правда, що помершому Папі, коли був Папським Нунцієм, Польща надала найвище відзначення „Білого Орла“ за заслуги для Польщі. І правда та, що Польща визнавала Ватикан для своєї протиукраїнської політики. Та сумніваємося, щоб Ватикан не звертав уваги Польщі на злочинства, повповнюванні польською владою на Українській Церкві в Польщі й на українським духовенстві. Та проте факт остає фактом, що ті злочинства були і є. І фактом є те, що Польща допустилася за Папи Пія ХІ-го нечуваного в ших часах, у культурних державах, релігійного переслідування і таки дійсно дикувського нищення християнських, українсько-православних церков. І є фактом, що українських католицьких священиків у Польщі прилюдно зневажали і фізично побивали, що й тепер. І цього допускаються: польський жовнір і польський офіцер, і то в часі, коли — урядують. Померший Папа не раз за так званих клеймив отверто й прилюдно різні влади, але не зробив цього супроти Польщі. Тому не диво, що вона дозволяла собі, й далі дозволяє, на „пацифікації“ й над нашим духовенством: католицьким і православним.

ДЕМОКРАТИЗМ МАРКИ: ШВАРЦШІЛЬД

(Львівський „Новий Час“ (ч. 19) про ганебний пасквіль проти українців в органі жидівських „демократів“).

Ім'я Леопольда Шварцшільда відоме в світі, як ім'я одного з передових публіцистів так мовити воюючого демократизму. До того це здібний публіцист та стиліст. Шварцшільд — німецький жид; у ваймарській республіці він належав до публіцистичної еліти, на рівні з такими асами тодішньої світової журналістики, як покійний Теодор Вольф з „Берлінер Тагеблатт“ або Георг Бернгард з неіснуючої нині „Фоссіше Цайтунг“. Шварцшільд політичний тиждень „Дас Ное Тагебукх“ мав широку почитність й поважний авторитет і цей моральний капітал запевнив йому існування й на еміграції, після революції Гітлера; від 1933 р. виходить цей орган у Парижі. Пишуть у ньому переважно емігранти, здебільшого жиди, але також німці-демократи, часом і французи.

Коли річ іде про орган інтегрального демократизму, то можна в нього приймати згори, як самозрозумілість, уповні згідне з демократичним світоглядом становище в усіх справах цього світа. Проста логіка диктує таке. Та логіка редакторів „ДНТ“ не така прямолінійна.

В числі 52 „Дас Ное Тагебукх“ (з 24. рудня 1938) появилася довгезна стаття п. н.: „Наша Українці“, — стаття, що для неї окреслення в роді памфлету, пасквілю — зовсім і зовсім біліди.

У найбільш чорносотенних та україножерних брукових газетах на нашому терені ніколи не приходилося зустрітись аж таких анєбних і перфідних елєборатів.

Стаття анонімна — за підписом „Кампанелла“; це також говорить за цілі томи про „демократичних“ редакторів, які посміли закрити свою нужденну роботу ім'ям великого італійського фільософа-гуманіста.

„Виводи“ цього елєборату такі плєгаві, що вже сама повага до українського друкованого слова й Читача не дозволяла цитувати їх у всій їх мерзотній плястиці. Зрештою й з мериторичних причин це булоб зовсім зайве, бо тут справа з очевидною злобою та свідомою брєхнею й охотою оплюгавити українську націю й усі українські змагання. Та не йде тут про спори з жидівським органом. Перед нами факт того роду, що не зважаючи на всю його огиду, треба йому ближче приглянутися.

Обмежимося отже до якнайкоротшої рекапітуляції. Анонімний автор починає свої „виводи“ від „тези“, що „не знати чи українці є нацією“, а про їх культуру „не відомо бідьше, як те, що саме українці є винахідниками погрому, організованого „морду жидів на східній лад“. З цієї точки зору „демократичний“ анонім викладає історію України: Як „гайдамаки Хмельницького“ вирізали „між Києвом і Львовом“ 600,000 жидів; як жидівські втікачі забігли аж до татар та, як їх рятували італійські й голландські жиди; яке це багатомовне, що „Богдан Хмельницький і до наших днів є національним героєм України“, а його пам'ятник, не зважаючи на всі революційні хуртовини, й до нині стоїть на Софійській площі в Києві; як-то властиво нема українства, як політично — самосвідомого чинника, а є тільки „трошки лєгалітарного патосу, притусованого російським оточним судом“ — а в минулому була „нехитість працювати на ланках польських лідичів“; як-то Петро „Великий“ — зробив кінець з Мазепою, після чого „запанував спокій на два століття“ — хоча за Катерини ІІ. чалили синагоги й костели та „знов виступили гайдамаки, викирили жидівське місто Умань“; як-то, в засадничому, „українці не можуть вимагати від світа, щоб визнав їх як націю“, бо ріжниця між українцями й поляками „вистарчає хіба для недільних бійок на ножі“, а ріжниця між українцями й росіянами „взагалі нема; як-то українці „ніколи не важилися признаватися до високої старославянської культури купців та церкви в Києві“, яка по татарській вивалі „перещепилася до Москви“, бо що українське — то „козацька безкультурність степу“.

Але вершок нікчемності даліше. Жидівський „демократ“ не завагає схарактеризувати мартилогію Шевченка — перед якою навіть найзапекліші московські шовіністи все мають респект! — ось як: „здобув собі в Петербурзі яке-такє обрадування й написав перші українські вірші, які можна назвати літературою; та коли він (Шевченко) також політично трохи ворохобився („етвас руморт“), засуджує його Микола І. на заслання в киргизькі степи“.

Даліше йдуть, у тому ж тоні й стилі виводи про доведену й повенну українську політику, переплетені брєхнями про „петлюрівські погроми“ т. п. На закінчення зловрадна вітєх, що сов. Україна, як держава є чистий „гумбуг“, бо Москва й ніхто інший „іменує й розстрілює президентів“, врешті ще один наклеп — що й у Польщі всі українські змагання є німецького авєторства та що „Український Клуб у варшавському соймі — це „збирання дрібних і сильно ворогуючих між собою груп та клік“ і „навіть терор“ Петрушевича не дав сімом мільонам польських українців ніякої суцільності“; тимто „в ґрунті річи українська небезпека була й для Варшави й для Москви така незначна, що вона не була в силі злучити оба центральні уряди до спільної оборони. Цю лєчбу дав їм аж Гітлер“.

Так ставиться паризький орган жидівських демократів до національних змагань народу, серед якого й працює якого живе добрих три мільйони жидів. Орган, що заєдно й нахабно афішується зі своїм демократизмом.

Автор цих рядків, прочитавши три тижні тому оті нечувані елюкубрації, не вірив своїм очам, догадувався „якогось непорозуміння чи провокації“. Тому відложив дотичне число „ДНТ“ під суку і звернувся до редактора Шварцшільда особисто, в листі з проханням вяснити справу, або дати можливість відповісти на ганебний пасквіль річєвою статтею на сторінках того ж органу. Як-не-як орган п. Шварцшільда читають люди в світі, а українська пропаганда заграницею ще не стоїть так добре, щоб можна було покривати такі високі мовчанкою погорди. Пан Шварцшільд відповів, що слїдує:

„Калю, що стаття Кампанеллі заболїла Вас, але всетаки робіте йому кривду, закидаючи йому будь-яку злу волю.“

„Я сам не знаю України й не можу мати претензій, щоб мої власні погляди протиставити знавцєві країни, що ним є автор.“

„Але одне могу певно сказати: Як велика й не-булаб віра українських демократів у можливість самостійної демократії (?), та що останню можнаб обосновувати сьогодні і в звязку з теперішнім рухом, який виходить з Хусту й Берліна — це є напевно омана. Коли навіть існуючої чєської демократії не можливо було вдержати проти Гітлера, то ще куди менше можнаб обсонувати проти нього оту, найнижчє в стадії народження напевно слабу українську демократію. Є зовсім ясє, що також демократичні

політику, переплетені брєхнями про „петлюрівські погроми“ т. п. На закінчення зловрадна вітєх, що сов. Україна, як держава є чистий „гумбуг“, бо Москва й ніхто інший „іменує й розстрілює президентів“, врешті ще один наклеп — що й у Польщі всі українські змагання є німецького авєторства та що „Український Клуб у варшавському соймі — це „збирання дрібних і сильно ворогуючих між собою груп та клік“ і „навіть терор“ Петрушевича не дав сімом мільонам польських українців ніякої суцільності“; тимто „в ґрунті річи українська небезпека була й для Варшави й для Москви така незначна, що вона не була в силі злучити оба центральні уряди до спільної оборони. Цю лєчбу дав їм аж Гітлер“.

Так ставиться паризький орган жидівських демократів до національних змагань народу, серед якого й працює якого живе добрих три мільйони жидів. Орган, що заєдно й нахабно афішується зі своїм демократизмом.

„Я сам не знаю України й не можу мати претензій, щоб мої власні погляди протиставити знавцєві країни, що ним є автор.“

„Але одне могу певно сказати: Як велика й не-булаб віра українських демократів у можливість самостійної демократії (?), та що останню можнаб обосновувати сьогодні і в звязку з теперішнім рухом, який виходить з Хусту й Берліна — це є напевно омана. Коли навіть існуючої чєської демократії не можливо було вдержати проти Гітлера, то ще куди менше можнаб обсонувати проти нього оту, найнижчє в стадії народження напевно слабу українську демократію. Є зовсім ясє, що також демократичні

нуть до ноги. Турецький цар хвалиться, що він непоборний; а чому? Християни ніяк не зможуться разом стати проти невірних. Одно царство воєне і не дасть ради Туркам, а всі інші думають: сильний Турок, і кожний боїться помагати цьому, на кого бісурмани підуть.“

Про це, щоб змовитися всім на Турка, справа ведеться довгі літа; ще й перед нашими батьками і дідами про це говорили по всіх царствах, а до цієї пори Бог не поблагословив — сказав Олексій Адашев.

І доти це не станеться, відізнався Вишневецький, — доки якесь одне царство без помочи інших не побє Турка. Ось, як ми Крим забєремо, тоді всі скажуть: бісурман не такий могучий, як ми думали. Тоді вєнеційська рєпубліка пішла свої галєри на Білє морє, і мультани і волохи постануть, і перський цар піде на турка тому, що він йому давний ворог; а ви знаєте: скоро неприятели в чім не побєдєтьсє, то всі, що перше його боялися, кинуться на нього. Ось тільки з ливонськими німцями треба вам помиритися, бо через це твориться спір у християнстві, а бісурмани ті-

самостійницькі змагання в Україні, в нинішніх обставинах, несвідомо й проти волі, можуть діяти тільки як поміч для встановлення націонал-соціалістичної васальної держави. Це є напевно правда, як сумне воно й не є з Вашого становища“.

Ця відповідь також не вимагає оясненє.

Був час, коли орган п. Шварцшільда гостро й основно осуджував сталінську дєспотію, як „пушку Пайдори“, дєждєро всіх лих, які по війні впади на людство; сам п. Шварцшільд виказував чє ясєно й лєгично. Співробітник його органу, Валєрію Марку, виказував щє плястичиніше, як-то нєлюдську систєму рабства й визиску та терору створила червона диктатура. Але всьєго кілька місяцєв пізніше п. Шварцшільд спїшить з поміччєю „Сталінові“ — проти „слабої української демократії“.

Наклепи польської преси

(П. С. К. У.) Мусимо заперечити категорично безпідставні напади польської преси на Карпатську Україну. (Газета Польська з 6. І. 1939).

Тут наведемо кілька дуже характеристичних уривків з статті польського журналіста, який буцімто має відбутися по Карпатській Україні.

„Є врешті і уряд пропаганди. Як може бути інакше. Прецінь ціле це страхіття поставало з пропаганди і з пропаганди коли не нидіє, то сяк так вегетє“.

Можемо із задоволенням запевнити того пана, що Карпатська Україна ніяк не нидіє а навпаки дуже швидким темпом розвивається і ніяк не терпить жадного недостатку ані в господарській ані в культурній ділянці.

„Журналіст чужинний, що приходить із заграниці призначений зачинати свою працю від офіційного зголошення про своє прибуття щєфові такого уряду“ (щєфові пропаганди д-рові Комаринському). Телефонє до прєзидії ради міністрів і довідєтьсє, що д-р Комаринський є неспристий, бо перебуває... в Берліні. Телефонє за два дні — щє не повернує.

Хто дійсно був у Хусті — міг перекопатися на власні очі, що щєф пропаганди д-р Комаринський завжди урядє, — а коли він є в урядових подорожах, то в канцєлярїях завжди знайдуться урядовці, що можуть дати тимчасові інформації на всіх мовах.

Далі пише: „Що яких 200—

Можемо догадуватися причини цієї бистрої зміни поглядів. Відома річ — чий щє руки так рафїновано будували червоний дім нєволі. Спільнота не тільки користє з нинішнього фактичного стану — але й спільнота злочинну над цілими народами обєднує не тільки грузинських, московських та жидівських володарєв червоного Кремлю. Віч-на-віч можливих змін до цієї спільноти почуваютьсє й „демократи“ з паризького жидівсько-ємїгрантського середовища.

Цє й треба занотувати. Як і те, що не перший цє раз приходитьсє стверджує вєльми повчальнє явищє: в крємі демократичних, соціалістичних і т. п. всєлюдських ідєй улаштуєтьсє жидівські публєцисти частєнєко на спосіб нєхлєйного арендаря в коршми.

300 метрєв стоїть двох жан-дармїв ц карабїнами і багєтєтами на дулах“.

Ну, а щєж полєки думали, що вони разом з мадярами займуть терористичними бандами Карпатську Україну? — От кращє хай подивлятьсє в сєбє, на якому насильстві держитьсє Польща...

При описі свого побуту в сєлі Карпатської України польський журналіст додає: „Виголодженний і винужденний сєлянин карпатоукраїнський (в оригіналі карпаторуський) — свєтєкував в темноті, бо то го дні не міг купити нафти...“

В Карпатській Україні вжє навіть і до сєлах свєтїть елєктрико, а як і свєтїть нафтою, то і тої є щє досить, що вистанє навіть відпродати полякам. Але ми можемо поставити запит „Газети Польської“, скільки є сїл в самій коринній Польщі, дє взагалі мазури не свєтїть? Здаєтьсє, що більшої брєхні не видумав ніхто, але полєки мають цє вжє в шлєхотський крові... Так упродовж 20 рокїв оббїрєхували ввєсь культурний свєт про добробут, який вони дають українцям в Галичині.

Сподїваємось, що врешті полєки перестануть кричати, тому, що вжє культурний свєт устами своїх журналістєв виказав правдивє слово про Карпатську Україну.

Льогіка.

— Дорогий зятю, маєш тут колїску для ваших будучих дїтєй.

— А як не будємо мати дїтєй?

— То будє для внукїв.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

— Наш, наш князь Дмитрій Іванович, — говорив Данило Адашев — прийшов ти до нас, не пожалєш. Тут знайдєш вірних приятєлєв. Ось, як то я признає до тебе від царєв-государєв, тоді ми в розмові й говорили. От який ти був наш! Тепєр сталось так. Тепєр приїздиш нас на всю Русь! — Всі обїмали і цілували Вишневецького. Вишневецький представив своїх чотирьох отаманів, назвавши їх імена, потім сїв з боярами за стіл; отамани сїли подальше на лавках. Курбський зачав: — Государ-цар вєслав нас на розмову. А нам би тебе найперше послухати, та й з уст твоїх почути про славні твої подвиги. — Які подвиги! — сказав Вишневецький. — Колиб і справді щє зробилося, то го-

зараз і на людей мовова пошесть. Тепєр би й ударити на поганых. Дїставсьєб його царськєму вєличєству цілий Крим з усіми степами, увільнившись би християнські люди в Крїмі, а їх там немало. Зачнемо відволікати; — поганці дїтєй їх побїсурманять таї душі християнські пропадуть. Государ-цар надсподівав для мене ласкавий: подарував мені Білєв із сєлами; але й не по називу прийхав; у мене власних сїл доволі: всі готов віддати за визволення братів своїх християн від поганців. Тож я приїхав тому, щоб со своїми козаками, разом з вами, проти нєвірних битися й царськєму вєличєству крымський юрт покорити.

— Князю Дмитріє Івановичу, — відрік Адашев, — задля того, щоб нам Бог помїг завовувати крымський юрт, не можна задиратисє з королєм, а треба бути з ним у мирі і союзі проти бісурман. — Досить дурницє! — сказав Курбський — наробили наші діди, билєся між собою та бісурман наїмали одні проти других: Москва на Литву, Литва на Москву. Тепєр годитисє Москві з Литвою й Польщєю жити в приязні та разом їти на поганців.

— Воно, як так, бояри, — сказав Вишневецький, — тільки в нас король Жигмонт-Август лише з імени король; тілом і розумом нємічний. Всім у нього правлять Ляхи, а Ляхи наші руськї землі добра не бажанють і в союзі бути з нами, то ціла біда. До війни не надаютьсє: їм би тільки обжиратисє й запиватисє та на мягких постєлях вилєжуватисє. Ось чє їх діло! До того вони люди непостійні і слова не дотримують: увїйдуть з вами в союз, а потім і самі на війну не підуть і козаків не пустять.

— На турецького царя треба зважати, — сказав Адашев. — Крымський цар голдроник турецького, і турецький вступитисє за ним. А така справа не лєгка. Треба запоручитисє кріпким союзом із сусідніми державами.

— Турецька сила, — сказав Вишневецький, — страшна угорськєму королєві, й польськєму, а московськї держави вона не може нанєсти вєдєлого зла. Ми Крим завовуємо і нас Турки не випрутє із Крїму; будуть боїтисє військє свої вислати в степи; а колиб вїдвалили на таке, то є дїстануть у степу поживи ні для конєй ні для сєбє, та й виги-

шатєсь. — Ливонські німці обидили нашого государєв, — сказав Адашев, — і наш государ післав за цє на них військє, та багато мїст ужє покорилисє. Хай буть чолом нашому государєві, а то вони миру з нами не хотять, майстер їде на наші городи.

— Говорять, — сказав Вишневецький, — бути може, вороги вїдують, немовби то московськї люди в ливонських землях поступали не по християнським, людей мирних убивали, жїнок безчєстїли, дїтє вбивали, а нємєцькє мовою книжки такі надруковані, дє описуєтьсє, як московськї люди нємєцьких людей мучать, та додані до того рисунки, а цє московськї держави не вчєсть.

— Мало чого не пишуть, — відрік Олексій Адашев. — І мало чого на війні не буває — додав Данило Адашев: — коли ділялося таке, то є від татар, а не від наших. — Минулого року — сказав Курбський — я сам побив їх кілька разів і полонив їх начальників, та не тільки не вєлів нікого мучити, а навпаки приказав кормити, одгати і начальників за стїл саджав. А тамошні прості люди, чухна і

лотигола, самі німці не люблять і хотять бути у підданстві нашого государєв, та ми, вєводи, радимо нашому государєві тамошних людей гадити і давати їм пїлєги, а не відпихати їх жєрстокїстю від сєбє. Нинїж, ради загальної справи християнської, війни з нєвірними, ми будємо подавати царєві раду помиритисє з ливонськими німцями, щоб вони лише побили чолом про мир. А ти, князю Дмитріє Івановичу, як думаєш: коли їти на Крим і в яку пору?

— Перєдїсім! — сказав Вишневецький — треба поставити городок на Пєлі і поробиши судна та чайки, а з вєсною вислати військє на суднах Дніпром на морє, до Козлова, а другє військє на суднах пішєлоб Доном на другий крымський беріг, до Кафи. А рівночасно пїслати на Крим черкаських князїв, що послужили царськєму вєличєству. Описє треба докончє, щоб цар-государ звєлів сам виступити з голєловим військом, як цє він ходив під Казань, а то тому, що коли сам цар виступить, то за ним усі сїмло підуть; і наші козаки, почувши про царський похід, усі підуть своїми головами.

(Далєше будє).

3 ДНЯ

ПОЛІТИКА І ТАНЦІ.

Минулої осені перед студентами каледжу Барнарда професор Гері Джидіонс вголосив промову під заг.: „Академічна свобода і привілеї“. В тій промові він сказав (цитуючи за Н. П. Таймсом, з 2. листопада м. р.), таке: „Найбільшою помилкою в західній інтелектуальній культурі є це, що в ній розділено розсудок від емоцій. Заходи виховників відлучили почування, надмірна спеціалізація нашого суспільного життя запровадила нас до чуттєвого конання, яке відкриває шлях для диктатора, що обіцяє людям масове правдиве зворушення“.

Далі згаданий професор наводив, що нинішня, так звана „хитальна музика“, („свинг мюзік“), в часі якої паританцюючих колишуться до сходи то туди, спиноючи при тім всяку думку, а любуючись виключно чуттєвими вражіннями — це ніщо інше тільки початок духового шляху, що може завести американську націю до політичної диктатури.

ПОТРЕБА ЧУТТЯ.

Далі цей професор говорив, що кожний чоловік, без огляду на те який він мудрий, потребує чуттєвого життя. Всі речі на світі треба так укласти, щоб вони мали чуттєве забарвлення. Бо коли ми силою будемо відлучувати від себе природне чуття, то хтось підступом підійде до нас і накинє нам своє чуття, і то таке, яке опісля нам може накоїти лиха.

Почування в життя відрає ту саму роллю, що запах і смак в potravі. Без почувань ми не можемо бути щасливі; бо щастя це нічого інше, тільки почування.

ВЗАІМНЕ ВІДНОШЕННЯ.

Здавалося, що між танцями і політикою така величезна різниця, що хіба для кпин можна говорити про танці і втручувати до них політику. Та з того, що сказав професор Джидіонс видно, що на світі мають тісні зв'язки між собою пераз такі речі, про які пересічний чоловік і не подумав би.

Та нас в цьому найбільш цікавить те, що цей професор стверджує, що в житті, і то політичній житті, треба людям давати не лиш холодний розсудок, але також почування. Бо коли цього ми не будемо давати, то хтось інший це масам дасть і вони підуть за ним, а ми лишинимось без мас.

Фактично таке довгий час у нас було. Чужі провідники, чужі політичні струї, підходили до нас і захоплюючими кличами розбуджували в наших масах почування, впливали в жили наших мас приємне вражіння емоцій. І маси йшли за ними, покидаючи рідні струї, що натиск ставили на „холодний розсудок“ і „розумове мітикування“.

РІВНОВАГА РОЗСУДКУ І ПОЧУВАНЬ.

Зрозуміло, що між розсудком і почуваннями мусить бути рівновага. Коли людина живе виключно почуваннями, а зовсім не уживає голови (чи того, що в голові), то ді з почувань нічого корисного не вийде. Такі почування навіть дуже скоро остигають. Бо так як тепло скоро розходиться в повітрі, а зате довше затримується на якімсь розігрітій предметі, куску заліза, чи камені — та само почування довше заховаються, коли вони прищеплені на якийсь розумний науці.

Візьмим, як приклад, визволення якогось народу з неволі. Думка „визволення“ викликає в масах певні настроєві почування. Коли провідники того народу тих почувань не заціплять на науці, на історії того народу, на його традиції, на географічних територіях, на економічних можливостях і т. д., — то ті почування серед мас скоро зникнуть. Але коли цими чуттєвими цінностями нагріється науково інтелектуальні здобутки, то ті почування стають довготривалими, майже вічними.

ЧУТТЄВИЙ ЧИННИК В НАШІМ ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ.

Наші політичні партії, з виїмком націоналістичної стихії, все натиск клали на „чистий розсудок“, а почування силою відлучали. Робили вони це мабуть тому, що не вміли контролювати своїх почувань і ті замість користі робили їм шкоду. Та, відлучившись ось так почування, вони попадали в другу небезпеку, про яку говорив американцям професор Джидіонс. Наші політичні партії, головне соціалістичні та всякі угодові, скаструвавши себе з рідних почувань, наповняли себе тими почуваннями, що пліли з чужих центрів: з Москви, Варшави, Відня, з П. Інтернаціоналу, чи навіть з Ватикану. Від них вони діставали моральний чуттєвий хребет. І тому дуже часто так бувало, що вони, хоч зигзакували в своїй домашній політиці і не придержували „лінії“ — твердо вистоявали на службі тих чужих струй.

Націоналістична стихія творить цей наш моральний чуттєвий хребет.

Коли ця стихія ще витворить найдосконаліші інтелектуальні цінності та їх нагріє цими оригінальними народними почуваннями, то ніка сила на світі не покорить її.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83, відбулися в неділю, 19. лютого, в годині 1. пополудні, в домі У. А. Горюха, 847 Н. Френклін ул. Присідаючи членів прийняли на ці збори, на котрих маєте вирішити справу „членів“, котрі хотять належати до товариства. Рівно просяться членів, котрі зацікавлені цією справою, щоб прийшли на ці збори і висказали свої думки. Товариство ім. Івана Франка дає перший почин і повну власть для членів, котрі хотять працювати в рядях разом з членами для добра Товариства У. Н. Союзу. — С. Чорномоз, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбулися в переді, 15. лютого, в годині 7-30 вечір, в У. Н. Домі, 181-183 Файт ул. Усі члені повинні прийти на збори, бо є справи до погодження. Довгуючих членів просять вирішити свої залежності. — М. Баран, секр.

3 НИЗИН — ДО ВЕРШИН

Це зміст найновішої книжки з краю. Такої, якої ще в нас не було, бо вона розповідає про життя сина бідної міщанської української хати, що власним трудом і поборюючи величезні перепони своєю залізною волею добився як артист-співак верхів світової слави. Цей великий мистець був теж великим українським громадянином і щедрим жертводавцем, що роздав у житті сотки тисяч — на допомогу потребуючим одиницям і на публічні українські народні потреби. Цю книжкою є:

ОЛЕКСАНДЕР МИШУГА — МИСТЕЦЬ І ЛЮДИНА

Книжка багато ілюстрована. Видана дуже вибагливо, естетично, на найкращій папері. Портрет мистця в колірах кисти відомого артиста-малюка Миколи Івасюка. Обгортка рисунку М. Бутовича.

На зміст книжки складаються статті:

Олександра Мишуги, Богдана Лепкого, Олександра Кошиця, Остапа Гринця, Степана Смаль-Стоцького, Станіслава Людкевича, Вадима Шербацького, Андрія Чеховського, Марії Гребенецької, Степана Чиринського, Костя Левицького, Олександра Парашоняка, Софії Дістрянської, Михайла Лозинського, Ярослава Стриганського, Май Кімберлі, Пессифа Драмалика, Івана Копача, Антоша Лотоцького, Івана Ніжурка, Луки Мишуги і інших.

Книжку ту прочитає переводом з особливим зацікавленням кожний, що любить спів, що хотів би пізнати, як треба співати, що хотів би дізнатись, що це значить бути — мистцем.

ЦІНА З ПЕРЕСІЛКОЮ \$2.

ЗАМОВЛЯТИ:

“SVOBODA”

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

Степан Мусійчук.

В 15-ті роковини мученицької смерті Ольги Басараб

Гей, той рік двацять четвертий!
Зима люта скрізь панує,
Вітер віє над степами,
Якусь новість він віщує.
Бо у двацять третім році
Зійшло сонце червоне:
Україну роздирали
Чорні хижі ворони.

Роздирали, чвертували,
Поміж себе розібрали
І у Києві і Львові
Пир побіди запивали:

Сплондрували Україну,
Наче цвітку весни в полі,
Наповнили гнілі тюрми.
Тими, що їй несли волю.

А західні дипломати
Протоколи записали,
Україну безборонну
Злим сусідом віддали.

Та забули, що дух зброї,
Дух жовнірський України
Не закути у кайдани:
Він живе, він не загине!

Над землями України
УВО меч засіяв всюди,
Дух борця непереможця
Пішов в села, в наші люди.

Блиснув меч в наших столицях
Ярослава, Льва й Данила,
Його вздріли ляхи люті:
„Гей! Тут є Вкраїна сила!“

„Більш тюрем й кайданів треба,
Більше шибениць й тортурів!“
Йі задріжали, застогнали
Львівські тюрми, ляцькі мурі.

День і ніч в тюрмах свистали
Нагайки дротяні й буки,
Та мовчали уста в'язнів,
Не страшні їм були муки.

Впало трупом в'язнів з УВО,
Ох, упало їх премоного,
Та не зрадив ніхто тайни,
Де є наша міць військова.

І не знала Україна,
Ані світ не видав того,
Що між в'язнями з УВО
Є відважна жінка Львова.

Тільки тишився лях лютий:
„Тепер все ми будем знати.“

Жінка скаже, зрадить тайну,
Де нам сили пошукати!
Ой, не тиша, враже-ляше!
Жінка наша — дух вояцький,
В нас є рід жінок відважних,
Рід козацький, гайдацький.
І не знав світ, ні Вкраїна,
Що скатована ляхами
ОЛЬГА БАСАРАБ СКОНАЛА.
Чув лиш вітер над полями.

Гей, той рік двацять четвертий!
Зима люта завиває,
Вітер віє по Вкраїні,
Вість жахливу розвіває.

Розсіє вітер про смерть Ольги,
Дзвони вдарили підземні
І понесли ляхам „ганьба“,
Стряслись мурі всі тюремні.

Вся Вкраїна вчула вістку,
Що в столиці, нашім Львові,
ОЛЬГА БАСАРАБ сконала
В муках ляцької сваволі.

А в Варшаві лях лукавий
З злості дико скаженіє:
„Звідки сила воявничя
Тут рабами володіє?“

Чорні стяги золотіли,
Замок Льва Юра й Данила
Йі замість п'їтьми ясна зброя
Тут до сонця заясніла.

Поховали Ольгу в Львові,
Беж жалів і без гомону,
Не було плачів ні співів,
Навіть не дзвонили дзвони.

І вже літ п'ятнацять сплило,
Як могила там видніє,
І п'ятнацять літ ще гірше
Лях казиться і шаліє.

Бо вже сходить сонце ясне
Над могилою у Львові,
Бо встає вже наша сила,
Що несе пімсту ляхові.

Бо дух Ольги із могили
Так нас голосно звиває:
„Гей! Всі йдімо в бій завзятий,
Хай Вкраїна процвітає!“

Гей, той рік двацять четвертий!
Зима люта ще лютує,
З України вітер віє,
Він державу нам віщує.

ГРОМАДИ ВОЛЮТЬ ПРАЦЮ
ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ ЗАМІСЦЬ
ДОПОМОГИ

Американські громади по цілій країні волють допомогу працю для своїх безробітних замість самої допомоги.

Цей факт виявлено у недавно виданій всенародній оцінці Програми Федеральних Робіт, яку вели одинацять народних організацій, зацікавлених соціальною та громадською справою; між котрими було Американське Товариство Плянних Урядовців, Американський Союз Публічного Добра і Конференція Посадників Міст Злучених Держав.

Вони добули потрібні рапорти про працю WPA з поверх 8,000 громад у 42 стейтах. На питання: „Чи допомога праця є кращою від допомоги?“ надійшли потверджальні відповіді з кожного стейту.

Звичайна думка у стейтових донесеннях є того роду, що праця перше всього є потрібна для безробітних, бо вона зберігає знання фаху і мораль, а далі для громад, бо коли допомога нічого в заміну не дає, то праця приносить сталі улпшення та цінні услуги за витрачені гроші. Більшість громад на довго не могли самі здобути на такі улпшення й услуги без федеральної допомоги. Деякі громади заявили, що на користі, які вони дістають з програмних робіт, власними силами не могли здобути за яких двацять чи тридцять літ.

Стейт Айдаго у своїм рапорті подає типову відповідь, а саме, що „праця у формі допомоги є надзвичайно потрібна замість самої допомоги“.

Відповідь оціночного комітету стейту Каліфорнія повніш висвітлює загальне вражіння відносно цього переважного питання. Між іншим у тім донесенні говориться таке: „Ніяка інша сторона питання безробіття не має такої повної й об'єднаної опінії як та, котра відноситься до цінної допомогової праці і безпосередніх способів для опіки над безробітними у крайній потребі. Як виказують громадські рапорти, досвід за останніх п'ять років у подавляючій більшості громад виявляє повну вищість методи домоогової праці заєдно як для громад так і для безробітних...“

ЗАПОРОЖЕЦЬ
ЗА ДУНАЄМ

БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЯ В ЦИХ МІСТАХ:

НЮАРК, Н. ДЖ., у METROPOLITAN THEATRE, 117 MONTGOMERY STREET, 13, 14, 15. ЛЮТОГО.

ПАСАЙК-КЛИФТОН, Н. ДЖ., у STRAND THEATRE, PARKER AVE., 16, 17, 18. ЛЮТОГО.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ., у PALACE THEATRE, 22. ЛЮТОГО.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ., у LIBERTY THEATRE, 24. ЛЮТОГО.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ.

Авраменко Філіп Ко., Лімітід.

АМЕРИКАНСЬКІ КАРДИНАЛИ.

Три кардинали до Злучених Держав будуть брати участь у виборі папи: Джордж Мунделей, архієпископ Шікаго; Вільям О'Конел, архієпископ Бостону; та Деніс Догерті, архієпископ Філадельфії.

WPA МОБІЛІЗУЄ АРМІЮ НА ЧАС МИРУ

Сто тисяч робітників виконують негайну працю у стейтах Нової Англії.

Страшний буревій, що пройшов через Нову Англію 21-го вересня 1938 р. оставляючи за собою смерть і знищення, викликав об'єднану акцію поліції, народної охорони Червоного Хреста, робітників компаній публічної служби, установ ССС та WPA і заставив їх спільними силами рятувати і допомагати населенню, відновляти комунікаційні лінії, прочищувати звалища у знищених громадах, вишукувати погіблених та опікуватися бездомними і нещасними збігцями.

Гери Л. Голкінс, адміністратор WPA, заявляє, що збирав 100,000 робітників WPA займаються негайною працею в околицях, навіснених бурею та повинні. Д. Голкінс прибув літаком з західного побережжя на конференцію з президентом та зробив перші дослідження спустошених околиць. З конференції, які Голкінс відбув з губернаторами дотичних стейтів, винесено план для широкого відбудови знищених околиць, як теж поширення негайних робіт, які почато негайно після буревію і завзято ведено

підчас перших тижнів по нещасті.

Усіх здібних чоловіків стейту Род Айленд, де знищення повністю досягло великих розмірів, звербовано в робітничі кадри та застало їх до праці в мирний час, як заявляють урядники WPA. Подібна мобілізація робітників WPA мала місце в усіх дотичних стейтах, тоді, коли друга лінія оборони, створена з робітниць, працювала у швальнях і квартирах, звідки роздавано потрібні медикаменти, поживу й одягу для населення спустошених околиць.

Коли містом Чарлстон, у Савт Каролайні, пройшов буревій 29-го вересня в годині 8:07 рано, то вже пів до десятої, цебто за несповна півтори години, місцевий заряд WPA поставив 450 людей до праці для прочищення звалищ, рятування загрожених в ушкоджених будинках та перенесення побитих. При кінці дня, доносить Лоренс М. Пінкні, стейтовий адміністратор WPA, було вже 750 людей при роботі, а наступного дня 1,200.

Урядовці заявляють, що хоч нещастя в Чарлстоні було значно менше від тих околиць, як теж поширення негайних робіт, Англії, то однак це свідчить, що діяльність рятувальної та відбудової залож

ТЕПЕР МОЖЕТЕ ПРИКРАСИТИ СВОЮ ХАТУ АРТИСТИЧНИМИ РЕЛІГІЙНИМИ ОБРАЗАМИ В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛЮ

бо накладом „Теми“ у Львові вийшли прекрасні кольорові релігійні образи в українському стилі:

ПРЕЧ. МАРІЯ, ЦАРИЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ з написом: „Молися з нами за наш народ“.

ІСУС, ДОБРИЙ ПАСТІР з написом: „Благослови українські ниви“.

(Ілюстрації не дають поняття про красу кольорів оригіналів. Ті що їх уж. купили, не можуть собі їх нахвалитися.)

Кожний образ (без білої обвідки) має 18 цалів висоти й 13 цалів ширини.

Як їх опрацює в золочені рами, будете мати справжню артистичну прикрасу.

Один образ 80 центів, пара \$1.50.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ги WPA показались однакою в усіх потребах. Губернатори п'ятиох стейтів Нової Англії, котрі потерпіли внаслідок буревію, однодушно похваляють армію миру WPA за її працю. Вказано також на те, що таке велике число робітників, готових до негайної праці під умілим наглядом, уможливило виконати, принагідні роботи до кінця того тижня, в котрім буревій зробив шкоди.

Це не перший раз відділи ударної армії WPA спішили у спустошені околиці і брались до направи шкоди, яку заподіяла катастрофа. В долинах рік Огайо і Місісіпі, де була велика повінь 1937 року, робітники WPA в числі 150,000 людей трудилися коло будови каналів, охорони насипів та мостів, а також чищення розвалин і привернення зруйнова-

них околиць до нормального стану. Збігцям давано поживу, захист, одягу і медицину, а діти доставляли опіку і нагляд тоді, коли ведено велику працю коло направи і відбудови зруйнованих околиць. Подібна мобілізація мала місце в усіх громадах зруйнованих повнінню 1936 року, а також це повторилось, де тільки вогонь, повінь, посуха або інше велике нещастя робило спустошення. Урядовці WPA вказують, що армія миру WPA з усіма своїми резервами та засобами стоїть на поготові в кожній хвилині кинути там, де тільки зайде потреба.

Працьовитий.

— Ти ліноху — каже батько до сина — ти нічого не робиш!

— Так?! А хто нині скінчив 18 літ, як не-я?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАСН

ГВІЛІНГ, В. ВА. На народній цілі.

Шкільні діти — Цалюх, Когут, Карась, Дуткевич, Медвідь, Кудиря і інші, під проводом членів У. А. Хреста — К. Даниляк, К. Мельник, і Солонько — заклали в Рідну Школу, \$42. Зложили по \$1: о. С. Євдокимович, Е. Лавров, П. Вітеко, Ч. Пала, О. Стефанюк, А. Салек, І. Коніф, К. Чайковський, К. Ланяк, О. Габак, В. Репановський, Г. Саган, П. Крошак, Т. Тихоневич, І. Солонький, Я. Вітеко, П. Ніжиник, М. Проць, С. Дулака, С. Грушечкин, М. Медвідь, А. Кабала (молодий), А. Костас, П. Пилипчук, А. Когут, І. Драган, І. Серапович, А. Джим, по 50 ц.: К. Палюх, А. Сєва, А. Білий, А. Браєв, Т. Кучло, Р. Міляр, М. Пушало, І. Гарасюк, М. Подола, І. Ковальчук, К. Кабала, А. Джемс, І. Лонгіо, К. Кордек, М. Якубів, Р. Рілош, С. Гат, А. Швечек, П. Вербицький, М. Зєнь, К. Карась, М. Палюх, Е. Серіло, Д. Канюк, В. Когут, М. Дуткевич, Т. Прокоп, С. Ганович, Ю. Коваль, М. Рідлош, І. Солонький, Н. Н.: по 50 ц.: А. Кудиря, С. Терпешова, А. Шап, 30 ц.: по 25 ц.: К. Стром, І. Кабала, В. Яськів. Разом \$45.85. Розкоди \$3.85. Вислано на вивільну боротьбу через Л. У. ОДВУ \$27. а \$15 на Рідну Школу вислано через Об'єднання.

К. М.

ВІДЛІМЕНТИК, КОНН.

На народній цілі.

В часі нападів на укр. прав. церкві св. ап. Петра і Павла зібрано \$10. Зложили по \$1: В. Гірчиця, С. Пєдехан, С. Кінчик, Катерина Пирічак, по 50 ц.: Н. Наумець, Д. Добуш. Решта дрібниця.

Тов. Євдокимович, від У. А. П., на річних зборах ухвалило \$25 за свої каси, а при тій же мезі зложили: В. Гірчиця \$2; по \$1: Н. Каміньський, Параня Ганчар, Д. Добуш 50 ц.; по 25 ц.: С. Пушчинський, В. Кінчик. Згадане товариство відбувало свої збори 16 січня, на котрий день прибули гості з Висакею о. Лещини, а з Провіденс, Р. А., о. Мостенський. По скінченню зборів урядники попросили гостей і місцевого пароху о. Штеїнського на салю, де на прохання присутніх о. Мостенський, учасник вивільних змагань України, розказав про ті великі дні, а також відповів на різні запити. При тій нагоді також зібрано \$3. Разом з попередніми збіжками \$43, котрі вислано через Об'єднання з призначенням: \$27 на Карпатську Україну, \$10 на інвалідів і \$6 на Рідну Школу.

А. Ша.

ОЛІЕН, Н. Я.

З забави на народну цілі.

Гром. Василь і Анна Василь об'єднали 25-літню річницю свого подружжя життя. З тої нагоди зібрали їх приятелів, щоб їм зложити побажання. В часі забави забрав голос М. Луцишин і просив гостей не забути про інвалідів Укр. Армії. На ту цілі зложили: В. І. А. Василь \$2; по \$1: М. Мельник, П. Пилипів.

Л. Камі, С. Василь; по 50 ц.: М. Луцишин, О. Іванів, Розалія Вільковська, Д. Базів, М. Рудий; по 25 ц.: Марія Паскальська, А. Мелораній. Разом \$3, які вислано через Об'єднання для інвалідів.

Г. Паскальський.

ПЕРТ АМБОР, Н. ДЖ.

З забави на Карпатську Україну. Братство св. Василія, від 168 У. Н. С. об'єднано свою річницю, „Новий Рік“, 15 січня ц. р., на котрій не забуто зложити жертву на Карпатську Україну. Жертви зложили по 50 ц.: М. Шпир, І. Березовський, О. Падляк, І. Горбуєв; по 25 ц.: С. Косі, Д. Васильшин, Н. Лашин, А. Бєжид, Г. Дачинин, В. Дриштин, І. Лєбуза, І. Цимбалістий, М. Дачинин, Назар Тавч К. Голта, А. Паньків, А. Шпир, І. Стам, С. Максимович, Д. Дачинин, І. Чмир, Н. Марків. Решта дрібниця. Разом \$8.35, які переслано через Об'єднання. Збіркою зазначили: М. Шпир і І. Лєбуза.

П. Маняк, секр.

ГЕРИ, ІНД.

Коліяда на Карпатську Україну.

Ходили по коліядах: М. Найт, Н. Софак, Н. Кукула, О. Кукула, М. Кукула, М. Софак, О. Софак, Т. Гриневич, І. Дюпір, М. Кукула і М. Петрик. Зложили жертви: відділ 100 У. Н. Союзу, Н. Софак по \$5; Крижак \$4; І. Скомая \$3; Укр. Снів. Крижак з Гемонд, В. Заготинський, І. Фітея, А. Цєбак, Ю. Соловий, І. Кукула, М. Найт по \$2; І. Габала, Лєвоитко, М. Габала, В. Андрусак, І. Гриневич, І. Олігровський, А. Солоньковський, Н. Монадья, А. Крушинський, І. Чайковський, П. Криль, І. Зин, С. Нізєн, о. А. Пала, А. Дюпір, С. Яхьяк, С. Степик, М. Ковтун, В. Фірич, П. Колодійський, Е. Волошинський, Кукула, Ю. Різо, П. Бровар, М. Софак, Ю. Шумила, І. Лавровський, Н. Радочинський, Г. Лавровський, Т. Пилиш, С. Габала, І. Сєва, В. Коноп, Н. Білий, І. Ласкевич, М. Балата, Клуб з Гемонд, Лєскевич по \$1; Т. Яницький, І. Павлюк, Бадоніш, Т. Кліга, П. Войтович по 50 ц. Разом \$71.52. Коліяду призначено їй вислано для Карпатської України.

ГВАЙТСТОН, Л. АЯ. Н. Я.

Зо зборів на рідний край.

Дня 21 січня ц. р. відбулися збори тов. „Прогріт“, від 189 У. Н. С. Збори відкрили бушин прєдс.: Антін Кавка і проклали до дальшого переведення Микола Мрикала, котрий опісля був вибраний головою на черговий рік. По пологоженню відділових справ прийняти ухвалили з каси \$15 на Карпатську Україну. Гроші переслано через Об'єднання. Михайло Дзярський, секр.

БРОНКС, Н. Я.

Безмісний жертвodawець.

„Одні з Теревові“, переслав через Об'єднання \$12 на народні цілі: по \$2: на Карпатську Україну і Сантову Виставу, і \$2 на Рідну Школу, wraz з проханням не подавати його ймен.

НИЖЧІ ЦІНИ

Ми можемо дати значно нижчі ціни, бо ми знизили значно свої сподівані видатки.

Наше заведення є цілковито викінчене, але цього не зроблено для хвальби із жалючими коштами удержання. Тут ви заощадите гроші — розумно!

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЛЕHEM, PA. The St. Dymetri Lodge, Branch 288 of U. N. A., held their meeting at the Ukrainian Hall, 235 Carbon St. New officers were elected: William Zagacki, Pres., Andrew Danyluk, Sec.; John Malituk, Treas. Meetings will take place each third Sunday of the month. Our next meeting will be on Feb. 19, 1939. — Andrew Danyluk, Sec., 1403 E. 6th St., Bethlehem, Pa.

МІЛВОКІ, ВІС. Місячні збори Тов. Івана Франка, від 103, відбулися в суботу, 18 лютого, в годині 5. вечора, в галі церковній на Скот-стріт. Присутні всіх членів прийшли на означений час, бо маємо багато важних справ до пологоження, ще й до того маємо згадати. Довгозвичайні члени просилися випирати свої місячні вкладки. Невідвідні члени на місячні будуть жарані після статуту. — Т. Танік, прєдс.; П. Степик, кас.; Т. Барєк, секр.

ЛОРЕН, О. Місячні збори Товариства У. Н. Союзу, від 50, відбулися дня 19 лютого 1939. в годині 1. пополудні, в галі „Сиптен Клоб“, 2545 1st стр. Присутні всіх членів прийшли на ці збори. — М. Шемичик, секр.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ! Все маю НОВУ ЛІСТУ різнити фарми. Хто хоче купити добру фарму, з урочайною землею, без камінь, може купити лише в одній околиці, то є в Гунтердон Кавіті, коло Flemington, N. J. Пишіть по новій лісту ріжних фарм до: — MICHAEL CELLNER, RINGOES, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неспр. рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шпра і чесна. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО Новий Український Удєрґейкер

заряджує погребани по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: Gramercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

Тарзан спокійно очікував, коли молодий Чемунґо підійде до нього. Чемунґо кинувся до спису, щоб пробити Тарзана, але Тарзан блискавкою відтравив спису на бік, а молодого Чемунґа підняв вгору немов сніг соломки. Всі зжались. Тепер Тарзан промовив: „Кажу вам, відкривайте брами оселі, і випустіть нас цілими, бо вбо цього чоловіка“.

Та дикуни не рушались, а деякі хотіли собі втрутитися до боротьби. Та старий батько Чемунґа спинив їх. Він бачив не одного сильного чоловіка. Але, щоб хтось так легко піднімав іншого вгору, то цього він ще такі не бачив. Зрозуміло, що Тарзан міг на правду вбити Чемунґа, кидаючи ним об землю. Тому він зарядив дикунам розійтись, а Тарзана і Гелєну випустив.

По кількогодінній мандрівці Тарзан і Гелєна дібралися до гурта. Старий Грегорі мало що не розплакався, побачивши доньку живою. Гелєна поспішно розказувала про все, що переживала, як її схопили, як поступав з нею Атан Том. Слова Гелєни розлючили Лявака до живого. „Він заплатить за те, цей нікчемник“, погрожував він і в його погрозах не було жарту.

„З того, що розказувала ланна Гелєна я догадуюся в яких околицях знаходиться Том. Коли ми будемо поспішати, то ми незадовго його перехопимо“, заговорив Тарзан. Обличчя Магри захмарилось. Вона надіялась чогось. Та зараз вона почала напружено думати, якби то перешкодити плянам Тарзана і не допустити, щоб дістався до Тома.